

Lars Hansen

Overvågning af padder i Kerteminde Kommune 2008

Overvågningsrapport udarbejdet for Kerteminde Kommune

Indhold

Forord	2
Feltarbejde og metoder	3
Resultater	3
Sammenfatning	6
Skitse til strategi for naturpleje	7

Forord

Kerteminde Kommune har i 2008 opstartet en overvågning af padder i kommunen. Kommunalreformen pålagde de enkelte kommuner at varetage den lokale naturforvaltning og herunder sikre, at alle arter i Habitatdirektivets bilag II og IV sikres egnede levesteder, hvor sunde bestande kan opretholdes.

For paddernes vedkommende drejer det sig om arterne Strandtudse, Spidssnudet Frø, Springfrø og Stor Vandsalamander.

Overvågningen strækker sig over flere år og omfatter i 2008 en kortlægning af strandtudsens ynglelokaliteter samt en kortlægning af spidssnudet frø og stor vandsalamanders på den nordligste del af Hindsholm.

I de følgende år vil overvågningen blive udvidet til den øvrige del af kommunen, således at der hurtigt opnås mulighed for, gennem pleje af vandhuller og levesteder, at sikre arterne sunde og levedygtige bestande.

Overvågningen skal give kendskab til arternes udbredelse og status. På baggrund af denne viden vil kommunen i den videre naturforvaltning udarbejde en plan for pleje af bestandene.

Dalby Bugt 2008. Som beskyttelse mod forhøjet vandstand blev der i 2008 bygget et dige rundt om sommerhusene ved Dalby Bugt og et af de vigtigste ynglevandhuller for strandtudser blev delvist tildækket.

Feltarbejde 2008

I 2008 er indsatsen lagt på området ved Fyns Hoved, incl. Nordskov Enge samt Bogø og Bogensø. Kun strandtudsen er kortlagt over hele Hindsholm samt i et område ved Langeskov, hvor arten menes fundet for få år siden.

Undersøgelsen i 2008 har båret præg af, at foråret og sommeren har været meget tør. Fra midt i maj skete der kraftig udtørring af vandhullerne og en meget betragtelig del af dem tørrede tidligt ud.

Feltarbejde og metoder

Stor Vandsalamander

26/6, 24/7, 28/7 og 31/7 blev samtlige vandhuller på Fyns Hoved, Nordskov Enge og Bogø gennemgået for yngel af stor vandsalamander. Undersøgelsen blev foretaget ved systematisk at ketsje larver og ud fra mængden af disse vurdere ynglesuccesens størrelse.

Spidssnudet Frø

Alle vandhuller på Bogø er undersøgt 11/5, 21/6 og 28/7. Der er desuden lyttet efter kvækkende hanner i begyndelsen af maj.

I den øvrige del af Lillestranden findes kun vandhuller på Mejlø og Vejlø. Ingen af stederne forekommer spidssnudet frø, hvorfor denne undersøgelse i princippet dækker hele Lillestrand. Alle vandhuller på Fyns Hoved, Jøvet, Fælleden og sommerhusområdet er undersøgt for såvel æg som yngel 26/6. I forbindelse med undersøgelsen af stor vandsalamander blev disse vandhuller genbesøgt sidst i juli.

Bestanden ved Bogensø er aflyttet i april-maj og der er eftersøgt yngel i juni.

Lytning efter kvækkende hanner er foretaget i tiden henover 1. maj i forbindelse med registrering af strandtudser. Eftersøgning af æg og larver er foretaget ved iagttagelse/optælling af ægklumper og ved at ketsje efter yngel.

Strandtudse

Antallet af kvækkende hanner er optalt over hele Hindsholm 28/4, 4/5 og 10/5. Desuden er der 2 gange lyttet efter strandtudser ved Langeskov. Det var tanken at aflytte fra afstand og derpå med lys optælle det præcise antal kvækkende hanner. Imidlertid blev der gjort indvendinger mod dette, hvorfor der overvejende er optalt fra afstand.

I juni er der kigget efter yngel på de lokaliteter, hvor der er umiddelbar adgang.

Resultater

Stor Vandsalamander

Nordlige Hindsholm

24/7 blev der fundet 3 larver i Bydebjerg Sø og 7 i Rørsøen. 31/7 blev der i samme fundet hhv. 5 og 8 larver.

I Rørsøen og Storesø blev der ikke fundet larver. Førstnævnte har tidligere været ynglelokalitet, mens Storesøen pga. eutroficerings og forekomst af fisk aldrig har været en egentlig ynglelokalitet. Alle øvrige vandhuller på Fyns Hoved tørrede ud i forsommeren og det er ikke muligt at vurdere, om der blandt disse findes yngledamme.

Status: Stor Vandsalamander har fortsat en bestand på Fyns Hoved, men arten optræder i dag i langt mindre antal end tidligere.

Nordskov Enge

Der er ikke fundet yngel i øvrige vandhuller på det nordlige Hindsholm, dvs. Jøvet, sommerhusområdet og Nordskov Enge.

Status: I dette område er der ingen velegnede yngledamme. De eksisterende vandhuller er enten for eutroficerede eller tilgroede. Søerne på Nordskov Enge rummer meget store bestande af hundestejler.

Lillestranden

I Lillestrandsområdet er Stor Vandsalamander kun kendt fra Bogø, hvor der findes et større antal vandhuller. Alle disse er grundigt eftersøgt for yngel under 2 besøg, men der blev intet fundet. En væsentlig årsag hertil kan være, at næsten alle vandhuller tørrede ud i forsommeren. Men det er ligeså væsentligt, at vandhullerne generelt er meget eutroficerede og kun få er i dag egnede som yngledamme for Stor Vandsalamander.

Status: Der er i 2008 ikke fundet stor vandsalamander på Bogø, hverken voksne eller larver. Det kan dog ikke afvises, at arten stadig forekommer her, men bestanden er da i givet fald opmærksomhedskrævende og måske direkte truet.

Spidssnudet Frø

Bogensø

I maj blev ca. 20 kvækkende hanner hørt ved Bogensø, men det lykkedes ikke efterfølgende at finde hverken æg eller yngel. Dette kan skyldes voldsom udtørring af ynglelokaliteten. Arten har tidligere haft sit primære yngleområde i nordsiden af den store rørskovssø. Her var der tidligere en velegnet forårsoversvømmelse, men området er i dag meget tilgroet. I kombination med hurtigt faldende vandstand bliver dette område uegnet som ynglested, hvilket kan være årsag til det negative resultat i 2008.

Bogø

På Bogø er der ikke lyttet efter kvækkende hanner, men yngel er eftersøgt i juni. Der blev ikke fundet yngel, hvilken kan skyldes, at yngledammene på dette tidspunkt var udtørret. 28/7 blev der fundet en enkelt imago (2k), hvilket vidner om, at der trods alt stadig er en bestand i området. Det er ikke muligt på det foreliggende grundlag at vurdere bestandens størrelse. Men det må formodes, at bestanden qua stigende eutroficerings er i tilbagegang.

Fyns Hoved

På Fyns Hoved blev der hørt ca. 5 kvækkende hanner i begyndelsen af maj, men ved senere besøg er der ikke fundet yngle. 24/7 blev der fundet en adult hun ved Brønden.

I begyndelsen af 1990'erne blev der opbygget en bestand af spidssnudet frø i vandhullet på Fælleden og herfra skete der senere udvandring til Fyns Hoved, hvor arten fik godt fodfæste og ynglede i et par nyoprensede vandhuller.

Undersøgelsen i 2008 viser, at bestanden siden er gået voldsomt tilbage.

Fælleden

Vandhullet på Fælleden har gennem en lang årrække været artens absolutte basisområde på det nordlige Hindsholm og i mange af årene har ynglesuccesen været høj.

I 2008 tørrede det fladvandede vandhul imidlertid hurtigt ud og evt. yngleforsøg er mislykket.

Nordskov Enge

Ved aflytning 27/4 og 9/5 blev der hørt 2 kvækkende hanner, men ved efterfølgende besøg er der ikke fundet yngel.

Undersøgelsen viser, at arten har indfundet sig i det nyetablerede område. Men grundet stor forekomst af hundestejler er der ikke sandsynlighed for, at en bestand vil kunne udvikle sig.

Strandtudse

I tabellen herunder er vist antallet af kvækkende hanner ved 3 optællinger i perioden 28/4-10/5. På lokaliteter med flere tællinger er anvendt det maksimale antal hørte hanner.

	Antal kvækkende hanner	Ynglesucces
Fyns Hoved	12	Ingen
Fælleden	14	Ingen
Nordskov Enge	155	Ingen
Martofte Øst	3	?
Martofte Vest	4	?
Bogensø	25	Ingen
Dalby Bugt, nordlige del	18	Ingen
Dalby Bugt, Søen	16	Ingen
Sylten	36	Ingen
Bogø	(100)	Ingen
Langeskov	0	Ingen

Note: Kvækkelokaliteterne ved Martofte er sandsynligvis udtørret i yngletiden og derfor med stor sandsynligvis uden ynglesucces.

Antallet af kvækkende hanner viser tydeligt, hvordan bestanden af strandtudser er opsplittet i en række mere eller mindre adskilte bestande:

Nordlige Hindsholm, som omfatter Fyns Hoved, Fælleden og Nordskov Enge.

Bogensø, som måske inkluderer området ved Martofte.

Dalby Bugt, som inkluderer Sylten på halvøen Skoven

Bogø

Langeskov, hvor en formodet forekomst kan være udvandring fra Davinde Tarup.

Nordlige Hindsholm

Bestanden i området har gennem en længere årrække været helt afhængig af vandhullet på Fælleden. Dette tørrede i 2008 ud allerede i maj og har således ikke haft ynglesucces. Det samme gælder Fyns Hoved, hvor bestanden gennem mange år har været meget lille og tilsyneladende ikke kan udvikle sig. At den fortsat eksisterer, skyldes i høj grad indvandring fra Fælleden.

På Nordskov Enge er der i 2008 hørt et særdeles stort antal kvækkende hanner. Imidlertid er der i kombination med forekomst af hundestejler og hurtig udtørring ikke konstateret yngel. I sin nuværende form vil området kun være egnet som ynglested i meget våde forår, hvor der på de flade arealer opretholdes vandflader uden fisk.

Bogensø

En fluktuerende bestand i området har tilsyneladende helt til at reproducere sig i våde forår, hvor der på engarealerne er mange temporære vandsamlinger. I 2008 var foråret dog så tørt, at der ikke er fundet yngel.

Dalby Bugt/Sylten

Ingen ynglesucces i 2008 pga. udtørring. Bestanden synes dog at holde stand i kraft af god ynglesucces i våde forår. Der er kun ganske få velegnede yngledamme i området og en af de bedste blev i 2008, ifm. digebyggeri, delvist tildækket.

Bogø

Ingen ynglesucces i 2008 pga. udtørring.

Bestanden er optalt fra land ved vurdering af korets intensitet. Antallet af kvækkende hanner er imidlertid usikkert, men der er dog stadig tale om et større antal. Antallet af kvækkende hanner er dog tydeligt faldet gennem de sidste par årtier. Bestandens tilbagegang skyldes primært, at øens vandhuller er eutroficierede.

Langeskov

Der har været meldinger om, at enkelte kvækkende hanner er hørt ”for et par år siden” i området ved Langeskov Beton.

Trods flere aflytninger på særligt gode kvækkeaftener i 2008 er der intet hørt og ej heller fundet andre spor af strandtudse.

I fabriksområdet findes imidlertid flere vandsamlinger og temporære pytter, som er egnede som ynglesteder.

Det er sandsynligt, at enkelte strejfer fra Davinde-Tarup grusgravene er nået frem til området og der bør fortsat være opmærksomhed omkring lokaliteten. Dyrene kan tænkes at forblive i området i den kommende år og i et mere vådt forår vil de have gode muligheder for at yngle.

Hvis en egentlig bestand skal fastholdes, vil det imidlertid være påkrævet, at der etableres yngledamme.

Sammenfatning

Herværende undersøgelse beskriver udvalgte arter af padder i nogle af deres vigtigste kerneområder i Kerteminde Kommune. Desværre lider undersøgelsen af, at vejrforholdene i 2008 var noget atypiske og betød, at en meget stor del af områdernes vandhuller udtørrede tidligt på sæsonen og dermed måske gav et misvisende billede af arternes ynglestatus.

Meget tyder imidlertid på, at alle undersøgte arter er i tilbagegang og årsagen er først og fremmest, at der er relativt få vandhuller i områderne og mange af disse er i en så ringe tilstand, at de ikke er egnede som ynglelokaliteter.

Undersøgelsens anbefaling er derfor, at der iværksættes en plan for naturpleje i områderne. Naturplejen skal bestå i oprensning af udvalgte vandhuller, som tidligere har været basislokaliteter for de forskellige arter samt ved etablering af nye vandhuller i nogle af områderne. Der bør desuden følges op på dette års overvågning, idet vejrforholdene (kraftig udtørring) ikke gjorde det muligt at opnå en præcis opgørelse over bestandens størrelse og deres nuværende basislokaliteter.

Skitse til strategi for naturpleje

Fyns Hoved

Alle 3 undersøgte arter må formodes at være i tilbagegang og der bør på kort sigt ske oprensning af 4-5 vandhuller. Derefter er det hensigtsmæssigt, at der fx hvert tredje eller femte år foretages en fornyet undersøgelse for at følge bestandenes udvikling.

Fælleden

Vandhullet på Fælleden er særdeles vigtigt for både strandtudse og spidssnudet. Her bør foretages en nænsom oprensning, idet græssende kvæg har eutroficeret vandhullet kraftigt.

Jøvet og sommerhusområdet

I dette område findes ca. 6 vandhuller, hvoraf de fleste ligger på private sommerhusgrunde. Det anbefales, at mindst et par af dem bliver naturplejet. På Jøvet, som er offentligt ejet, bør der etableres 2-3 nye vandhuller. Samtidig kan man med fordel ændre en eksisterende, meget eutroficeret sø, så den dels bliver egnet som levested for padde og dels bliver attraktiv som det rekreative publikum.

På Bogø er vandhullerne generelt meget eutroficerede og der bør ske oprensning af de fleste.

Ved Bogensø er der adskillige temporære vandhuller i det tidlige forår. Det bør overvejes, om nogle af disse ved oprensning kan gøres mere permanente. Desuden bør et tidligere yngleområde for spidssnudet frø reetableres.

Ved Dalby Bugt er der især behov for at nyetablere nogle vandhuller til strandtudse og spidssnudet frø.

På Sylten på halvøen Skoven er der behov for omlægning af dræn og udformning af mere egnede ynglesteder for strandtudse. Her bør også afgrænsningen tilpasses såvel padde som ynglende kystfugle.